

Dogodki na neorganiziranem premogovnem polju

Kompanije bi se rade pogajale z rudarji. Ti pa pravijo, da je ohranitev unije glavna stvar.

Export, Pa. — Ta naselbina je bila vselej središče stavk v okraju Westmoreland. Okrajni šerif je Raymond B. Johnson, ljubljene premogokopne družbe in Harry Bravard, okrajnega gospodarja. Pri zadnjih volitvah so zanj agitirali kompanijski superintendenti. Ko je število stavkarjev naraslo na 20,000, se je kompanija omečila, kajti spoznala je, da ne pojde s stariimi metodami za razbijanje stavke, pa je povabila rudarje, naj pridejo na razgovor. Rudarji so razgovor odklonili, češ, da mora biti najprvo unija, potem pridejo šele razgovori.

Superintendent McCullum od Westmoreland Coal kompanije je povabil stavkajoče rudarje, naj se snidejo s premogovniškimi podjetniki dne 24. aprila ob dveh popoldne v kompanijski dvorani. V dvorano ni prišel en sam rudar.

Rudarji v tukajšnjem okolišu so stari in izkušeni borci. Se v nedeljo so organizirali westmorelandski stavkovni odbor.

Pod vodstvom mladih rudarjev so odgovorili prvi na stavkovni poziv. Zdaj obratujejo še dva premogovnika, Claridge in McCullough, drugi tukajšnji premogovniki ne obratujejo. O kolih obeh teh premogovnikov se razprostira kompanijska posest. To je vzrok, da rudarji ne morejo do svojih tovaršev. Tukaj pomeni stavka, da se rudar, ki zastavka, takoj izgubi s družino vred in stanovanja. Kljub temu je že več rudarjev prenehalo delati v njima.

Se tisti dan, ko so rudarji zastavili v sedem premogovnikov Leeburga, je kompanija ponudila dvajset centov več od tone premoga. Premogovniški podjetniki so pri volji dovoliti koncesije, da zabranijo stavko v glavnih premogovnikih, toda rudarji se ne dajo zvesti na led.

Masontown, Pa. — Ko je rudar Resnick bil na potu v Masontown, so mu zagrozili, da ga takoj aretirajo, ako se ne vrne. Prvi je bil aretiran Magliacano, zastopnik Odbora za ohranitev unije. Poročstvo je bilo zanj določeno na tisoč dolarjev.

Cardale, Pa. — Tu je bil aretiran zamorec Isaac Hawkins. Aretacijo sta izvršila dva deputata najbrž z namenom, da odstranijo zborovalce. Hawkins se ni upiral aretaciji in odvedli so ga v avto. Pet dni so ga držali v zaporu, ne da bi ga odvedli pred sodnika. Konec mu je dal prostost mirovni sodnik Virgil Trotter v Brownsville.

Fredericktown, Pa. — Tukaj je bilo aretiranih pet in dvajset piketov, odkar je pričela stavka dne 16. aprila. To so bile prve aretacije, ki so bile izvršene v okraju Fayette.

Samoposedi je razumljivo, da se kompanije poslužijo vseh sredstev, da razbijejo stavko. Od premogovniških podjetnikov ni bilo pričakovati kaj drugega.

Okrajna ječa prenapolnjena.

Chicago. — Jetniški nadzornik Edward J. Fogarty poroča, da je okrajna ječa prenapolnjena. V ječi je prostora za 500 jetnikov, toda sedaj je v nji 1.171, največje število, ki ga znanemu jetniški zapisnik. V celici, ki je bila zgrajena za enega jetnika, so trije ali pa še več jetnikov.

Bivši župan obojen radi kršitve prohibicije.

East Hazel Crest, Ill. — Zvezni sodnik Robert C. Baltzel je v četrtki obsodil Tellows Bouldena, bivšega župana tega mesteca, na šestmesečno ječo, ker so prohibicijske agencije našli tigarjarski kotliček v njegovem stanovanju.

Vodja novoškotskih rudarjev proti destr. taktiki

Izdal je posebno izjavo v ta namen.

Glace Bay, Nova Skotija. — J. W. MacLead, predsednik distriktne rudarske organizacije, je po končanem splošnem glasovanju, s katerim so rudarji odobrili pogodbo, podal izjavo, v kateri oboja destruktivno taktiko, ki je bila na škodo rudarjem. Ta destruktivna taktika se je vodila na ta način, da so rudarji zastavali, kadar je imela kompanija veliko naročil in zahtevali povišanje meze. Kompanija pa je na to odgovarjala na ta način, da je rudarjem znižala mezo, kadar je imela malo naročil. Po njegovem mnenju je taka taktika samomorilna in je škodovala rudarjem.

Nemško-irski trojica poletela v Washington

Zapustili so ledeni otok kot pasazirji v Fordovem letalu in prisostvovali pogrebu letalca Bennetta, ki je umrl zanje.

Lake St. Agnes, Que., Kanada, 27. apr. — Kapitan Koehl, baron Huenefeldt in James C. Fitzmaurice, ki so pred dvema tednoma preleteli Atlantik v nemškem monoplanu Brenemu z evropske strani, so včeraj popoldne prispeli semkaj kot pasazirji Fordovega pomožnega aeroplana, katerega pilotira Berni Balchen. Bremen je ostal na otoku Greenly, ker se ne more dvigniti v zrak s teža na kolesih. Okoli 300 ljudi je tukaj sprejelo letalce.

Letalci so tukaj prenočili in danes jutraj jih je Fordovo letalo odneslo naravnost v Washington, D. C., kjer pojdejo za pogrebom avijatika Floyda Bennetta, ki je pred par dnevi umrl za pljučnico v Quebecu. Bennett in Balchen sta v istem Fordovem letalu zapustila Detroit pred enim tednom letela na Greenly Island, da postrežeta nemško-irski trojici za najnujnejšimi potrebčinami. Bennett pa je med potjo zbolel in moral je iti v bolnišnico v Quebecu, medtem je Balchen sam dovršil polet na Greenly Island. Bennett je umrl. Vest o smrti Bennetta je zelo potrla prekomorske letalce. Zavedajo se, da je daroval svoje življenje zanje. Zato so sklenili, da pojdejo direktno v Washington in sprejemo Bennetta k večnemu počitku. Od tam poletijo v Fordovem letalu v New York, kamor pridejo jutri.

TISKARSKI DELAVCI IZBRISALI STAVKO IZ SVOJE POGODBE.

Odločevalo bo razsodišče v sporih zadevah med podjetniki in delavci.

New York, N. Y. — Tiskarski delavci, organizirani v Printing Pressman's Union, so sklenili novo pogodbo s podjetniki. V tej pogodbi so izbrisali stavke in izpore ko sredstvo za reševanje sporov v industriji.

Nova pogodba je obvezna za podjetnike in tiskarske delavce in pravi, da se morajo podvreči obveznemu razsodišču ob času sporov, ako se ne morejo stranke sporazumeti na drug način.

George Berry, predsednik uniona tiskarskih delavcev in članikarji pozdravljajo pogodbo kot veliko pridobitev.

Bodočnost bo pokazala, najbrž nekaj drugega.

Samomer neznanca.

Chicago. — Neki neznan moški se je v četrtki večer zastrupil v Elite hotelu, 810 W. Madison. Poleg njega je bil najden list, na katerega je zapisal: "strup je prišel delovati..."

A. C. L. U. SE PO-TEGNILA ZA RUDARJE

Brzojavila je pennsylvanskemu guvernerju, naj ustavi nezakonito početje policajev.

New York, N. Y. — Rudarje, ki se razgovarjajo z unijkimi organizatorji, pobližajo krogle v Pennsylvaniji, mečejo nanje solzavice in uganjajo še druge brutalnosti s njimi. Zenske so naglani v okrajno ječo, kakor nemo tivno v tako velikem številu, da se morajo vrniti, kadar hočejo spat.

Takega terorizma še ni bilo v zapadnem delu Pennsylvanije in v vzhodnem delu države Ohio, kot je v tej stavki. Toohyja so državni policaji pobili s kovanimi napetnicami na tla, na to ga pa suvali v obraz, da je zgle dal kot krvava kaša. Tako se glasi v apelu za pomoč, ki je prišel na Unijo za ameriške civilne svobodoljce.

Dr. Harry Ward, predsednik Unije za ameriške civilne svobodoljce, je takoj brzojavila pennsylvanskemu guvernerju Fisherju, da naj takoj ustavi take nepostavne čine državne policije. Dr. Ward je priporočil Uniji za civilne svobodoljce, da pošlje preiskovalce v Pennsylvanijo in da bo Unija za civilne svobodoljce udarila na ta način nazaj, da bo tožila policijo za odškodnino zaradi napadov in aretacije brez varstva, ako se ji bo zdelo, da je tako postopanje umestno.

Okoli pet sto rudarjev je bilo jagmalih iz stavkajočih, ker so zastavali rudarji na neorganiziranem polju. V zapadnem delu Pennsylvanije se danes dogajajo na stavkovnem polju reči, ki so bile v navadi v Rusiji ob časa carskega režima. Policaji jahajo razprostrti v vrsti čez celo cesto, kot so svojočasno jezili kozozi v carski Rusiji, pri tem pa udrihajo na desno in levo, ne ozirajo se na spol in starost. Metanje solzavice je postalo že vsakdanja navadna prikažen. Rudarje vozijo kar v tovarnih avtih v zapor. Na ta način onemogočijo vsako korakanje rudarjev po javnih cestah, ki so ljudska lastnina, pri tem konji teptajo ameriško zastavo. Dvorange za stavkarje so zaprte. Taka je slika danes s stavkovnega polja.

VSI NA ŠUBLJEV KONCERT!

Chicago, Ill. — Kot je bilo v tem listu že poročano, priredi v nedeljo, dne 29. aprila Anton Šubelj, bariton drž. opere v Ljubljani, koncert v Chicagu. In sicer v dvorani SNP, 2657 So. Lawrence Ave. — Sodeč po silajnih opehah njegove umetnosti v clevelandskih slovenskih listih, smemo pričakovati, da bo umetnik celo nadkrilil naša pričakovanja. Vsi naši slovenski in jugoslovanski rojaki so prosi, da se v najobilnejšem številu udeležijo tega koncerta, ki bo umetniška prireditelj svoje vrste, kot je še ni bilo v slovenski naselbini v Chicagu. Pokažimo ob tej priliki, da smo kulturo narod, ki ve čeniti svojo umetnost in svoje umetnike! — Vstopni na: v predprodaji 75c, pri blagajni \$1.

Torej ne pozabite: V nedeljo, dne 29. aprila t. l., vsi v dvorani SNP, 2657 So. Lawrence Ave. Začetek koncerta ob 3 popoldne. Prošeni ste, da pridete pravčasno, da se ne bo pozneje motilo koncertnega izvajanja in navzočega občinstva!

Vlak ga ubil.

Albion, Mich. — Osočni vlak Michigan Central železnice je v četrtki ubil 76letnega J. J. Baumgartnerja, ko je ta skušal preoračiti železniško progo in ni zapazil bližajočega se vlaka.

V ječi premalo postelj za aretirane žene

Na vsake tri žene pride samo ena postelja. — Strašne so take razmere.

St. Clairsville, O. — Žene in hčere rudarjev, ki so bile aretirane na ta način, da so zaprli za njimi vrata, ko so izrazile željo, da žele videti aretirane voditelje rudarske stavke, se morajo v ječi vrniti, kadar žele spat. Na tri žene in hčere pride samo ena postelja!

Ljudje se zgražajo nad takimi razmerami, o katerih so nekaj rekli, da so turške. Ljudstvo pravi, ako nimajo postelj, tedaj naj šene izpušče ječe.

Vsak dan prinesejo v ječo pet detet v starosti od treh do osem mesecev, da jih matere doje. Uprava ječe mora preakrediti prevoz detet od doma v ječo in iz ječe zopet domov. To se ne godi na Kitajskem, kjer divja civilna vojna, ampak v Ameriki, kjer je razredna vojna na premogovnem polju.

Pet zastupljenih delavk toži kompanijo

Zdravil zanje ni, zato zahtevajo vsake četrt milijona dolarjev odškodnine.

New York. — Pet mladih delavk, katerim se bliža smrt vled radijskega zastupljenja, je 25. t. m. začelo sodniško postopanje v Newarku proti njihovemu delodajalcu, United States Radi-um korporaciji, v svrhu skupno odškodnine \$1.250.000. Vsaka delavka zahteva \$250.000.

Zastupljene delavke so: Katherine Schaub iz Newarka, Edna Hussman iz Hillsida, Quinta McDonald, Albina Larice in Grace Fryer iz Oranga. Prva je samaka, ostale štiri so pa omožene.

Obtožnica se glasi, da so bile tožiteljice uposlene za časa vojne v tovarni radijske družbe. Njihovo delo je bilo, da so risale z radijsko snovjo številke na žepnih urah, ki se potem svetijo. Te ure je naročila vlada za vojake v armadi. Delale so torej indirektno za strica Sama. Ko so začele delati, jim je delovodja avetoval, da morajo čopile osliniti, kadar je suh. Tako so tudi delale; vedno so vtikale čopile s strupeno snovjo v usta. To je povzročilo zastupljenje. Zdravniki so izjavili, da za zastupljenje z radijem še nimajo zdravila — in ženske morajo umreti v par letih.

Družba pravi, da je legalni rok za tožbo potekel. Zadeva je stara že čez deset let. Delavke so se morale obrniti na vrhovno sodišče, ki mora razsoditi, če lahko še tožijo za odškodnino.

NESREČA NA KRIZIŠČU.

Pet oseb ubitih, ena ranjena.

Cohocton, O. — Tri ženske in dva otroka so bili ubiti in voznik avta je bil težko ranjen, ko so skušali v četrtki večer na križišču blizu tega mesta prehiteti osebni vlak Pennsylvanije železnice. Vlak je vozil z brzino 50 milj, ko je treščil v sredino avta in ga nesel več sto čevljev pred seboj, predno je mogel strojevodja ustaviti vlak.

Dva mehiška vstaška voditelja ustreljena.

Mexico City, 27. apr. — Včeraj sta bila ubita Angel Fletes in Trinidad Guillen, voditelja krikalnih guileev v hribih države Jalisco. Bila sta takoj obsojena na smrt pred vojnim sodiščem in ustreljena.

Tolpa vstaje je napadla rudnik El Cubo v Guanajuatu, toda vojska straža je odbila napad in ubila štiri vstaše.

DELAVCI OPROŠČENI KRŠENJA "INDŽUNKŠNA"

Stavkarji smatrajo pravorek za veliko zmago.

Kenosha, Wis. — Pletenarski delavci, ki pri Allen A. kompaniji pletejo nogavice in so zastavali, ker družba ni hotela priznati organizacije in hotela uvesti priganjaški sistem, so zdaj bližje priznanju unije, kot so bili kdaj v teku stavke. Tako govorijo delavci, ker je bilo spoznanjih šest in dvajset njih voditeljev nekrivim kršenja sodnijske prepovedi, ki jo je izdal sodnik Geiger v Milwaukeeju. Obtoženi so bili zarote, da prelozijo sodnijsko prepoved, ki je preprečevala razpostavljanje stavkovnih straž in klicanje stavkazev s garjevci.

Voditelji so se zagovarjali, da so svojim tovarišem priporočali, da naj se ravna po sodnijski prepovedi, a oni ne morejo biti odgovorni, ako jih niso poslušali. Porotniki so bili večinoma farmarji in mali obrtniki in so priznali obtožence nekrivim.

Ta pravorek pokaže, zakaj se sodišča branijo, da bi se zavede glode kršenja sodnijske prepovedi predložit porotnikom, da izrečejo svoj pravorek. Ako je procedura navadna, tedaj je sodnik javni tožitelj in porota. Porotniki v delavskih zadevah niso radi tistih misli kot podjetniki.

Oljni magnat obtožen krive prisage

Stewart ni govoril resnice, ko je pričal o Sinclairjevih bondih. Senat ga izroči veleporeti.

Washington, D. C. — Senat je v četrtki soglasno zaključil, da se Robert W. Stewart, predsednik Standard Oil kompanije v Indiani, izroči zvezni veleporeti, ki naj preišče, če ni zakrivil zločina krive prisage, ko je pred nekaj dnevi pričal pred teapotdomskim odsekom glede Sinclairjevega korupcijskega fonda. Senat je na podlagi Stewartovega pričanja oprostil magnata krive žaljenja senata, kolikor se tiče območja senatne zbornice, ni pa s tem oproščen od sodnijskega postopanja, če ga hoče vlada tožiti radi tega prestopka.

Senatorji Walsh, Nye in Glass so poročali, da je dovolj dokazov za krivoprirediteljstvo oljnega magnata. Imenovali so Stewarta drugega Benedicta Arnolda (izdaljaca), kruka, sleparja in kapitalnega lažnika.

Največji rov na svetu zaobratoval v Illinois

New Orient v W. Frankfortu, Ill., odprl po unijkih pogojih. Tisoč rudarjev dela v Nokomislu.

West Frankfort, Ill. — New Orient Mine, največji premogovnik na svetu, je spet v obratu, ko je Chicagu, Wilmingtonu & Franklin Co. 26. aprila končala izpor in podpisala jacksonvillsko pogodbo z unijo rudarjev.

Springfield, Ill. — Henry Hauser, tajnik subdistriktne unije št. 5, je v četrtki naznanil, da je Indiana & Illinois Coal korporacija podpisala jacksonvillsko pogodbo in tisoč rudarjev v Nokomislu se vrne na delo.

Komunistična konvencija

New York. — Dne 25. maja se vrši v New Yorku konvencija komunistične stranke, na kateri nominirajo kandidata za predsednika in podpredsednika. Pričakuje se, da bo William Z. Foster predsedniški kandidat.

Elementarna furija noče izpustiti Balkana

Potresni sunki se nadaljujejo, manta se rušijo, boleznirazmaja jo in blato dežuje.

Belgrad, Jugoslavija, 27. apr. — Potresni sunki na Balkanu se nadaljujejo z vedno večjo furijo. Včeraj je prišla vest o močnem sunku v Odrinu in macedonskih hribih. Greja se trese dnevno in širve se množe. V bolgarskem pristaniščnem mestu Varni ob Črnem morju je bil istočasno tak potres, da je morje zavalovilo in vrglo ogromno maso vode na breg. Ljudje so sbežali na polje. Panika v nearečni Bolgariji se še ni poglobila. Vlada je odredila vojno stanje in vojaštvo straži razvaline ter pomaga graditi barake za prebivalce. Gradijo velike barake, v katerih bo lahko prenočevalo po 50 oseb. Vlada je odredila cene živil in gradbenemu materialu, da prepreči profitarstvo.

Atene, Grška, 27. apr. — V zadnjih 24. urah se je ponovilo 60 potresnih sunkov v južni Grčiji. Korint je zdaj popolnoma v razvalinah; niti ena hiša ne stoji pokonci. Med neurejenimi ljudmi, ki stanujejo na prostem ali v šotarih in pljevo kaluho, se je pojavila influenza in ogroža jih tudi legar.

Na apel grške vlade se priplule v Pirejske angleške, francoske in italijanske bojne ladje s pomočjo akcij. Angliji so dali 500 šotorov in več sto postelj za ranjence in bolnike. Francozi so pa izločili večje šotore živili in zdravilnega materiala.

Cernauti, Rumunija, 27. apr. — Vse prebivalstvo v tem mestu je bilo včeraj popoldne v grozni paniki, ko se je stemnilo kakor ponoči in padlo je blato, ki je smrdele po šveplu. Ljudje so padali na kolena in tulili grose. Kmalu je bilo dogmno, da je veter prinesel vulkanični prah s Balkana, kjer so dnevni potresi. Dej pa je spremenil prah v smrdeče, lepljivo blato.

(Cernauti so bivše Cernovice v Bukovini, ki je bila pred vojno avstrijska provinca).

O enakem fenomenu poročajo iz Besarabije.

London, 27. apr. — "Daily Express" prinaja brzojavko iz Sofije, da je bolgarski kralj Boris včeraj komaj ušel v smrti v potresni coni. Peljal se je v vlak po nekem mostu, ki se je podrl v momentu, ko ga je vlak zapustil.

TRUST JAVNIH NAPRAV ČUVA SVOJE INTERESE.

Na svoji plačilni listi ima dva biva guvernerja in več drugih vplivnih oseb.

Washington, D. C. — Zvezna obrtna komisija, ki je preiskavala vzroke reorganiziranja v odboru narodne asociacije javnih naprav v pretečenem letu, je ugotovila nadaljno vporabo denarja, ki ga je asociacija izdala, da varuje svoje interese.

Obrtna komisija je odkrila, da je trust javnih naprav imel na svoji plačilni listi bivšega guvernerja N. Mehike, M. G. Meechana, kateremu je plačal \$5.299 za njegovo stališče, ki je bilo v korist trustu. Bivši guverner Nevade je tudi dobil \$600 od trusta za vozne stroške, ko je bil klican v Washington, da priča v neki zadevi pred obrtno komisijo glede aktivnosti trusta javnih naprav v njegovi državi.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta; Chicago in Cileo \$7.50 na leto, \$3.75 za pol leta, in za izposojstvo \$9.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

133

Detim v oklepaju n. pr. (March 31-1928) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite je pravočasno, da se vam ne ustavi list.

RUDARSKA STAVKA V DRŽAVAH PENNSYLVANIA IN OHIO.

Zaključek gl. odbora. Delitev podpore stavkajočim in razni nepotrební prepri pri delitvi podpore stavkajočim članom S. N. P. J.

CHICAGO, ILL., dne 17. feb. 1928.

Društvo št. 489. Prosim, izvolite poročati o izredni podpori, katero deli po navodilu iz gl. urada hr. Nace Zlemberger, ter izpolnite točno vsa tu sledeča vprašanja:

1. Ali je Vaše društvo prizadeto v sed. premogarski stavki?—Yes.
2. Koliko članov je prizadetih?—All but two.
3. Ali je prejel kateri kaj denarne podpore od Zlembergerja?—One member 1 knov. \$2.00.
4. Ali se deli podpora nepristransko?—Nepravilno.
5. Ali je društvo zadovoljno, da se tako deli in sanaprj?—No.
6. Koliko članov ima Vaše društvo?—32.
7. Koliko je Slovencev?—19.
8. Koliko Hrvatov?—4.
9. Koliko Srbov?—1.
10. Koliko drugih narodnosti?—8.

Te informacije so nam zelo potrebne radi točnejega poslovanja in pa radi pravične razdelitve podpore. Apelliramo zato ponovno, da izpolnite navedena vprašanja takoj in točno ter nam vrnete te listine izpolnjene v par dneh. Ni treba čakati društvene seje. Ako želite kaj posebej pojasniti, rabite prostor spodaj in na drugi strani te listine. Če vam je znana kaka pristranost ali nepoštenost, izjavite to točno in navedite dokaze.

Za vse to se Vam najlepše zahvaljujem že vnaprej ter ostajam, Vaš s bratskim pozdravom,

VINCENT CAINKAR, preds. SNPJ.

Moja ideja je, da bi bilo pravilno poslati podporo lokalnim društvom in jo razdeliti pri redni seji.

(NI PODPISA.)

CHICAGO, ILL., 17. feb. 1928.

Društvo št. 526 v Glenn Robins, O. Prosim, izvolite poročati o izredni podpori, katero deli po navodilu iz gl. urada hr. Nace Zlemberger, ter izpolnite vsa tu sledeča vprašanja:

1. Ali je Vaše društvo prizadeto v sed. premogarski stavki?—Da.
2. Koliko članov je prizadetih?—6.
3. Ali je prejel kateri kaj denarne podpore od Zlembergerja?—No.
4. Ali se deli podpora nepristransko?—Da.
5. Ali je društvo zadovoljno, da se tako deli in sanaprj?—Da.
6. Koliko članov ima Vaše društvo?—17.
7. Koliko je Slovencev?—2.
8. Koliko Hrvatov?—13.
9. Koliko Srbov?—1.
10. Koliko drugih narodnosti?—2 Poljaka.

Te informacije so nam zelo potrebne radi točnejega poslovanja in pa radi pravične razdelitve podpore. Apelliramo zato ponovno, da izpolnite navedena vprašanja takoj in točno ter nam vrnete te listine izpolnjene v par dneh. Ni treba čakati društvene seje. Ako želite kaj posebej pojasniti, rabite prostor spodaj in na drugi strani te listine. Če vam je znana kaka pristranost ali nepoštenost, izjavite to točno in navedite dokaze.

Za vse to se Vam najlepše zahvaljujem že vnaprej ter ostajam, Vaš s bratskim pozdravom,

VINCENT CAINKAR, preds. SNPJ.

Prosim za pojasnilo, ako se mora vsak mesec izpolniti poročila za tista člana, ki so se tako prošnje napravlili.

Se toliko pojasnila za člana, za katere se assessment plačuje iz sklada izrednih podpor.

(NI PODPISA. Pojasnila, kako se naj ravna člani, za katere se plačuje assessment iz sklada izrednih podpor so bila priobčena od predsednika in gl. tajnika v srednjih izdajah "Prosvete".)

CHICAGO, ILL., 17. feb. 1928.

Društvo št. 529, St. Clairville, O. Prosim, izvolite poročati o izredni podpori, katero deli po navodilu iz gl. urada hr. Nace Zlemberger, ter izpolnite vsa tu sledeča vprašanja:

1. Ali je Vaše društvo prizadeto v sed. premogarski stavki?—Yes.
2. Koliko članov je prizadetih?—20.
3. Ali je prejel kateri kaj denarne podpore od Zlembergerja?—No.
4. Ali se deli podpora nepristransko?—No.
5. Ali je društvo zadovoljno, da se tako deli in sanaprj?—No.
6. Koliko članov ima Vaše društvo?—20.
7. Koliko je Slovencev?—2.
8. Koliko Hrvatov?—12.
9. Koliko Srbov?—16.
10. Koliko drugih narodnosti?—None.

Te informacije so nam zelo potrebne radi točnejega poslovanja in pa radi pravične razdelitve podpore. Apelliramo zato ponovno, da izpolnite navedena vprašanja takoj in točno ter nam vrnete te listine izpolnjene v par dneh. Ni treba čakati društvene seje. Ako želite kaj posebej pojasniti, rabite prostor spodaj in na drugi strani te listine. Če vam je znana kaka pristranost ali nepoštenost, izjavite to točno in navedite dokaze.

Za vse to se Vam najlepše zahvaljujem že vnaprej ter ostajam, Vaš s spoštovanjem in bratskim pozdravom,

VINCENT CAINKAR, preds. SNPJ.

Mi nismo dobili nikakove podpore od Zlembergerja, a članov je tukaj vro siromanih, ki so kruha gladni.

8 pozdravom—NICK SUSAC, tajnika, št. 529; ELI DRAGOVICH, blag.

CHICAGO, ILL., 17. feb. 1928.

Društvo št. 536, Powhattan Point, O. Cenjeni! Prosim, izvolite poročati o izredni podpori, katero deli po navodilu iz gl. urada hr. Nace Zlemberger, ter izpolnite vsa tu sledeča vprašanja:

1. Ali je Vaše društvo prizadeto v sed. premogarski stavki?—Da.
2. Koliko članov je prizadetih?—40.
3. Koliko je prejel kateri kaj denarne podpore od Zlembergerja?—\$50.
4. Ali se deli podpora nepristransko?—Da.
5. Ali je društvo zadovoljno, da se tako deli in sanaprj?—Da.
6. Koliko članov ima Vaše društvo?—66.
7. Koliko je Slovencev?—12.
8. Koliko Hrvatov?—34.
9. Koliko Srbov?—15.
10. Koliko drugih narodnosti?—15.

Te informacije so nam zelo potrebne radi točnejega poslovanja in pa radi pravične razdelitve podpore. Apelliramo zato ponovno, da izpolnite navedena vprašanja takoj in točno ter nam vrnete te listine izpolnjene v par dneh. Ni treba čakati društvene seje. Ako želite kaj posebej pojasniti, rabite prostor spodaj in na drugi strani te listine. Če vam je znana kaka pristranost ali nepoštenost, izjavite to točno in navedite dokaze.

Za vse to se Vam najlepše zahvaljujem že vnaprej ter ostajam, Vaš s spoštovanjem in bratskim pozdravom,

VINCENT CAINKAR, preds. SNPJ.

Cenjeni sobrat predsednik! Brat Nace nam je dal 50 dolarjev, meni in blaginju in predsedniku našega društva, da naj podelimo denar, kakor je najbolje potrebno, in mi smo tako napravili. Napravili smo tri razrede: Velike družine, tam, kjer je dosti otrok, smo dali \$3.50, tam, kjer je manj otrok, \$2.50; potrebnim samcem 1.50.

Brat Cainkar, mi smo tako napravili, da so bili vsi člani zadovoljni, ali kakor slišim od blaginju, brat Nace ni zadovoljen, on piše našemu blaginju, da naj mu pošlje vse naslove od vseh naših članov in koliko ima kateri otrok. Cenjeni brat Cainkar, jaz sem dobil od br. Naceta par kart in mi je pisal, da nam je poslal nekaj "evanta" in da naj ga razdelim med Slovence, a nič ni rekel med člani, a jaz nisem nič povedal članom, kako Nace piše, jaz sem prebral vaše pismo pred člani, kaj ste pisali, da naj se naše društvo obrne na br. Naceta in on da bo za nas poskrbel in jaz sem njemu pisal in nam je prinesel \$50, kakor sem vam zgoraj napisal; če bi bil jaz pred člani povedal, kaj piše Nace, bi bili člani zburjeni ali sem napravil, kakor je bilo najbolj potrebno. Zdej br. Nace ne piše meni nego bratu blaginju, ali to je vse "gluh" dobro, samo da kaj dobimo.

Z bratskim pozdravom—MATT PUZZ, tajnik.

Popravek: V 97. šte. "Prosvete" z dne 4. aprila t. l. se je vrnila neljuba pomota v uredniškem članku "Rudarska stavka v državah Pennsylvania in Ohio" v pismu Naceta Zlembergerja v zadnjem odstavku, prvi vrsti, prvi dvojni koloni. Pravilno se naj čita: "Podpora sem razdelil osemnajst društvom." Društvena šte. društva S. N. P. J. v Maynardu je 275 in ne 273.

(Dalje v četrtku.)

VESTI IZ NASELBIN

Resnica o stavki.

Bridgeport, Ohio. — Stavka se nadaljuje in se nič ne ve, koliko časa bo še. Stavkarji so do skrajnosti izčrpani. Odkar tu operirajo progresivci ali "save the union", je velika zmešnjava med stavkarji. Sami ne vedo, na kateri strani bi bili. Kar je bilo delegatov na "Save the union" konvenciji v Pittsburghu 1. aprila od tukaj, so bili izključeni iz unije od subdistriktinskih uradnikov. Razmere so res take, da človek ne ve pričem da je. Kaj bo prinesla bodočnost, se ne ve. Vsekakor pa je zelo slab vpogled v stvarko, ker se člani bore med seboj v tem kritičnem času, ko bi mogla biti fronta enotna. Baroni se pa lepo muzejajo in čakajo, da stavkarje še malo bolj izstradajo, da bodo bolj ponižni. "Save the union" komitej bi mogel podvzeti vse drugačne korake. Zraven pa še komunistična propaganda, ki bo vzela UMWA vse simpatije in ugled. Jaz nimam nič proti John Brophyju. Pri zadnjih volitvah sem zanj volil in agitalni povod, kjer sem imel priliko, ravno tako tudi na volilni dan. Ampak, ker se je pridružil komunistični skupini, mu bo pa vzelo vse ugled. Kajti še povsod, kjer so imeli komunistična stranka in njeni provokatorji besedo, niso drugega napravili, kakor razdor. Ravno tako bo sedaj, hude posledice za UMWA, in stavka se pa ne ve kako bo izpadla.

Kaj je pravičnoprav vzrok, da je UMWA tako nazadovala po vojni? Tukaj vam podajam resničen fakt, dragi čitatelji. Vzrok ni Lewis, ker resnično ni vreden, da je predsednik take velike strokovne organizacije. Krivi smo sami in nikdo drugi. Zakaj? Med vojno in se po vojni so premogorci precej dobro obravnavali in mi smo precej dobro zaslužili. Mislili smo da bo smeraj takoli. Za seje lokalov se nismo dosti zanimali. Veliko rudarjev je kupilo automobile in so šli raje se vozit, kot na sejo. Drugi so imeli kak drug izgovor. Drugi dan pa, "kaj ste snoči na seji ukrenili?" "To pa to." "To ni prav, to bi moralo biti tako," so se jezili, na sejo pa niso prišli. Ne mislim samo Slovence, drugi narodi so se veliko slabše seje udeleževali kot mi. Ko sem bil pred 13 leti v državi Kansas (od l. 1911 do 1916), je vsaka lokalna seja bila dobro obiskana in čitateljem je znano, da je bila unija tam napredna, ravno tako tudi njeni uradniki. Tukaj sta pred 2 leti sklicala 2 lokalna shod zaradi naklade, ki smo jo takrat imeli. Vse se je protivilo, da naklade se ne plača. Klasi so uradnike in vse drugo. Nato je bil sklican shod. Povabljeni so bili subdistriktinski in distriktinski uradniki, da članstvu javno pojasnijo, kam gre denar in kako da stvar stoji glede naklade. Uradniki so bili vsi navzoči, lokalova godba tudi, dan lep, prostor prijažen v središču 16.000 tisoč premogarjev. Prišel sem na shod in mislil, da bo navzočnost gotovo presegala tisoč premogarjev. Ampak, da povem resnico, udeležba je bila do 300, včevaj ženske. Ko se vračam domov, mimo baseball parka, ko so ravno igrali žogo, je pa bilo občinstva do tri tisoč navzočega.

Vidite, namesto da bi bili tja, čez kar smo prej in potem kleli in zabavljali, pa so raje šli gledat žogometno igro. Vse te stvari so nam več kakor pa naša organizacija. Ampak Lewisovi pristajajo niso to delali; oni so bili na vseh sejah, in prireditvah in tako kot pridobili, da si mi še tega svesti nismo bili — do sedaj. Šele sedaj vidimo, kako napako smo napravili, ki pa je komunistični agitatorji ne bodo popravili, pač pa še poslabšali. Kolektajo na vse pretege, stavkarjem pa dajo čisto malo pomoči, kar je sramota, ker izražajo uboge izstradane stavkarje v svojo razdiralno propagando.

V društvenem oziru se dosti dobro napredujemo, kar je bilo pred kratkim iz te naselbine opisano. Seveda, če bi samo čez gl. urad zabavljali, potem ne bi imeli časa za agitacijo v prid SNPJ. Resolucij ne delamo, ker nimamo progresivnega bloka. Naceta imamo včasih v mislih, kadar prinese kako pomoč od gl. predsednika, Vincent Cainkarja. — Pred leti se je mislil tukaj ustanoviti progresivni blok in Bartulović je dvakrat poskusil, pa se mu ni obneslo. Enkrat, ko je končal govor, ki je blatil socialiste, saj drugega ne zna, sem mu stavljal vprašanje, kaj da ima on proti sodr. Debusu? Pa je rekel, da Debs ni nič, da je samo orodje drugih. Še več bedarij je sklopal. Torej vidite, kaka učena glava je on. Skakal je po dvorani kot vrabec, ko je bilo zaključeno, pa ni bilo bloka, ne nič. Dosegli so blamažo v času, ko so imeli največjo kampanjo. Vsekakor pa bi naselbina Bridgeport, kakor hitro bi se razmere obrnile na bolje, napredovala v društvenem in političnem oziru.

Glede pošiljave obleke in čevljev, ki jih je prejel naš pomožni odbor (prejel do 10 aprila od SNPJ dva mala paketa. A. Semrov, Detroit, Mich., poslal 2 paketa, ki sta prišla na naslov Nace Zlembergerja; sporazumno je bilo na Glencoe in Warnock razdeljeno. Anton Jurca poslal 1 srednji in 8 malih paketov). Razdelili smo med sledeče naselbine potrebnim stavkarjem: Bellaire, Maynard, Piney Fork in nekaj v Bridgeport okolici. Vsem omenjenim nabiralcem in ravno tako darovalcem se v imenu pomožnega odbora in slovenskih stavkarjev zahvalim za vašo pomoč. Zavedajte se, da opravljate dobro delo, ki se ne da opisati. Lajšate trpljenje našim ubogim trpinom in njih družinam, ki se bore za pravice vsega delavstva. 13. mesecev, eni že dve leti, brez zaslužka! To si predstavljajte. Kateri imajo velike družine, jim je za obupati. Ampak oni stoji še trdno neomajeni. Vse je nad njimi, oblasti, sodne prepovedi, birčji in sedaj so jih še veliko iz stanovanj izgnali. Če si vse to daste pred oči, kaj mora vse ubogi stavkar pretrpeti, tedaj jih ne boste pozabili še v bodoče, ker oni tudi vas ne bodo. Hvala gre tudi predsedniku Vincent Cainkarju, ki tako deluje v prid ubogih trpinov. Ne žirajte se na kake progresivce, kaj oni počno, ker povsod delajo le razdor in zapreke. Imejte zaupanje v naš gl. odbor SNPJ, ki je na mestu in vreden priznanja v vsem. — Joseph Snay, tajnik pomož. odbora, RFD No. 2, Box 7, Bridgeport, Ohio.

Dickson City in okolice.

Dickson City, Pa. — V tej okolici je precej premogorov in nekateri obratujejo vsaki dan, nekateri pa od dva do tri dni na teden. Toda tam, kjer se dela vsaki dan, človek ne dobi dela za nobeden denar, če bi ga pravilno. Kdor ima denar, mu ni treba hoditi okoli za delom in za delo plačevati. Kdor ga pa ni, je revež od sobote do sobote.

Ako človek želi dobiti delo, mora zjutraj obliči delavsko obleko, svetilko v roke in mora iti v jama. Ako katerega manjka, dobi delo. Tukaj ima lopato pa voziček, sedaj pa bogopomaj. 5 vozičkov mora naložiti in 6 dolarjev 11c ti bodo pa plačali. Vozički pa niso vozički; so železniški vozovi. Vsak tehta več kot tri tone naloženega premoga. Ko pride plačilni dan, naklada ne dobi tistih krvavih grošev brez premogarja. Taka je organizacija tukaj. Tu je unija samo na papirju in pa na dolarjih.

Slovencev ni tukaj veliko, okrog Dicksona nas je okoli 30 in še ti so večinoma iz vseh vetrov, ki so prišli iz štrajkovnega polja. Druga naroda so večinoma Poljaki in Rusnjaki, ki so še ravno tako nezavedni, kot tedaj, ko jih je mati rodila. Cerkev se tukaj ne manjka. Na vsakem voglu stoji cerkev. Ako se človek malo upijani, ako padeš na desno, butneš v cerkev, ako padeš na levo, butneš v cerkev, ako padeš na nazaj, pa padeš na Poljaka, ki v cerkev bos leti, ker nima časa obuvati vze. Nisem še dolgo časa v tej okolici in tudi ne želim več dolgo biti. Ze v tem času se je par rojakov poslovalo od nas na drugi svet. Ali Poljaka, ki jih je milijonsko število, pa še nisem nikdar slišal, da bi kateri umrl. Le kamen ga upogne, druga stvar se ga pa ne prime. Ne avetujem nikomur v to okolico za delom hoditi, ker še mi, kajti sam tukaj, si želim skorajšnjega odhoda v druge kraje.

Martin Kasic, član št. 427.

Calumetako življenje.

Calumet, Mich. — Tu se dela vsaki dan, in sicer v bakrenih jamah, v katerih je delo težavno in skoro suženjsko, da se ne da popisati. Od vsega okraja je skoro en sam človek gospodar in dela z ljudmi kar se mu poljubi. Nimamo nikakane organizacije in ne izobraževalne akcije. Tako je, da bi se tistim, ki so se nekdanj nahajali tu, ako bi se sedaj povrnil, zdel ta kraj pravo pokopališče. Vse hiše se podirajo, nihče jih ne popravlja, samo cerkve dobe od časa do časa popravilo. Ako bo šlo tako naprej, tedaj bo kmalu tukaj prišlo, da bo vsaka družina imela zase svojo cerkev.

Društveno življenje? Skoro ni vredno omenjati. Rečem pa le toliko, naj slovenski starši skrbijo, da bodo njih otroci pri SNPJ, da ne bodo oni in njih otroci na stare dni brez društvene pomoči. Jednota menda tudi ne bo dolgo več stare ljudi sprejemala. Zato pa je sedaj čas za mladino, da se takoj pridruži.

Pred kratkim je tu preminula naša sestra in članica SNPJ, Ana Skufca. O polnoči je še svojemu bolnemu možu dala zdravila, ob 4. zjutraj pa je bila še mrtva. Tu zapuša svojega zelo bolnega soproga in 12 otrok, kateri so še vsi doma.

Louis Kocjan.

Smrtna kosa.

Kaylor, Pa. — Naznanjam žalostno vest, da je preminul dne 15. aprila naš mladi sobrat Joseph Bendalič, član društva št. 244. Bil je zelo priljubljen med tukajšjo mladino. Pokojni je bil rojen v Ameriki, nakar ga je mati odnesla v staro domovino. Pred dvema letoma se je povrnil in se ves čas zanimal za angleščino, tako da se je že dobro naučil. Proslava novembra je pristopil k našemu društvu, pri katerem je veliko mladine.

Pokojni se je vesel podal na svatbo k svoji teti v Williamsburg, Pa. dne 14. in 15. aprila. Ko se je sprevlil k počitku, je nastal v hiši ogenj. V hiši je bilo 15 ljudi, svatov. 13 jih je zgorelo, dva sta se rešila. — John Dolmovich, tajnik, št. 244.

Pri umetniku Meštroviču

V Chicagu se mudi že dobre tri tedne svetovno znani hrvaški kipar Ivan Meštrovič; ki je posebej v Ameriki zaslovel pred dvema letoma, ko je imel v nekaterih mestih razstavo svojih skulpturnih del. Njegova znamenita dela so bila razstavljena tudi v čikaškem Art muzeju in javnost, kolikor se zanima za umetnost, pa je bila zelo naklonjena. Takrat ga je komisija za parka povabila, da kompetira za dva velika spomenika, ki se nam postavita na Michigan avenijski obzoru na novi most Congress ulice, ki drži v Grant park. Meštrovič se je odzval in dobil je naročilo. Spomenika, ki predstavljata dva Indijanca, je umetnik vili v bron v svoji kiparski delavnici v Zagrebu in pred nekaj tedni sta bila poslana sem. S kipoma vred je prišel tudi Meštrovič, da nadzoruje montiranje in da bo navzoč pri odkritju. Čim je prišel Meštrovič v Chicago, se je začela javnost spet zanimati zanj. Listi so beležili njegov prihod in očrtali njegovo delo, ki bo stalno krasilo veliki Grant park. Glavna ocena seveda pride, ko bosta kipa odkrita, toda članek dnevnika "The Chicago Daily News" že zdaj imenuje najnovejše Meštrovičovo delo umotvor in umetnika drugega Michelangela.

Dne 20. aprila sem podpisal v družbi br. Vincenta Cainkarja obiskal Ivana Meštroviča, da spoznam velikega umetnika osebno in se malo razgovorim z njim. Stanuje v Drake hotelu na obali jezera.

Umetnik je naju prijazno sprejel in kramljala sva z njim dobro uro. Mož je naredil na o-ba izredno dober vtis. Takoj se je napravil domaćega; kakor da ima pred seboj stare znanca. Ko je videl, da kadam cigarete, me je ves čas gostil s "kamelami", katere je tudi sam palil kot za stavo. Umetnik je mož srednje starosti in postave, mirnih rjavih oči, precej plaštast in z bolj redkimi črnimi brki ter istotako redko črno brado, ki se mu seveda poda. Znanke bi rekle, da ni lep ne grd — torej srednje suhanosti. Obličje je bil priprosto. Neka posebnost je bil njegov črn klobuk: konservativna reč širokih krajevca s širokim trakom z "mašnico" na zadnjem koncu. Umetnik imajo pač svoje muhe. Našega artistu Peruška nikdar ne vidite brez črne kravate.

Prvo, kar sem opazil na Meštroviču, je njegova demokratičnost, mirnost in redkobesednost. Kmalu vidiš, da to ni ne primer dr. Pupin, čigar vsaka beseda in vsaka gesta povdaja svoj "mi smo mi." Ne, na kiparju Meštroviču ni nič aristokratskega.

Takoj v začetku razgovora je nama povedal, da o politiki ne govori. To je bilo v redu. Saj tudi nista imela namena, da bi ga natezala s politikom. Glavno je bilo, da spoznava v njem človeka.

Koliko časa ostane v Chicagu? Še dva tedna. Računal je — in tako mu je bilo sporočeno — da bo temelj s podstavkom za njegova kipa dovršen do 1. maja, pa ne bo. Delo se je zavleklo in kipa bosta odkrita šele v prihodnjem septembru. Medtem se pa vrne domov, ni pa gotov, če pride nazaj v jeseni. Započen je dnevno. Vaak dan popoldne se pelje v Grant park, kjer delajo fundament. Prišel je sam v Chicago, le enega učenca je vzel seboj. Na parniku je imel nesrečo, da je padel in si izpahnil roko v zapesti. Pred nekaj dnevi so vzeli roko iz cementa in zdaj je že dobra.

Kako je v domovini? "Prilično dobro." On ima kiparsko šolo v Zagrebu in med vajenci je precej Slovencev. Ali je mogote Cainkar v sorodu z Ivanom Cankarjem? Seveda ni. On je poznal Cankarja in pozna dr. Izidorja Cankarja kakor tudi pesnika Otona Zupanciča.

Oba sva se začudila, ko je Meštrovič vprašal za imena predsednikov hrvaških društev v Chicagu. Rekel je, da ni bilo še nikogar k njemu.

Zanimajo ga razmere Jugoslovancev v Ameriki. Še ni pozabil, kako so ga pogostili Slovenci in Hrvatje v Clevelandu pred dvema letoma. Takrat je odnesel vtis — in še danes je pod tem vtisom — da clevelandski Slovenci in Hrvatje živijo v najlepši složnosti in pri skupnem delu. Ali ne bi mogli tega doseči v Chicagu?

Kaj se mu zdi o Ameriki? Je morda opazil kaj posebnega? — Nič posebnega. Opazi že, ali njegovo mnenje ni važno. Briga se pred vsem za svoje delo.

Kje je zdaj njegova zbirka, ki je bila razstavljena v Ameriki? Deloma je v stari domovini, o krog dvajset kosov je v New Yorku in deloma je razprodana. On je zmirom na delu, vedno kaj ustvarja. Ako še kaj razstavi v Ameriki, ne more zdaj še reči.

B. Cankar je pojasnil umetniku marsikaj o odnosih, ki vladajo med Slovenci in Hrvatji v tej deželi ter o naših socialnih in kulturnih razmerah. Napeto je poslušal in ni prikril, da je izvedel mnogo novega, česar se ni vedel. Zlasti se je interesiral za naše kulturne ustanove in podporne organizacije.

Ko je bil intervju končan, je Meštrovič obljubil, da pred svojo odhodom iz Chicaga poseti uredništvo "Prosvete" in glavni urad S. N. P. J., če mu bo le dopuščal čas.

Razšli smo se kot prijatelji. Meštrovič kot umetnika sem poznal že dve leti, zdaj ga poznam tudi kot človeka. Kot umetnik je velik, kot človek je zelo simpatičen — toda človek, noben polbog. — Ivan Melek.

OPAZOVANJA

Dame nojevke.

Ko to pišem, zborujejo v Chicagu ceneje dame, ki zastopajo National League of Women Voters (Narodna liga volilk). Trideset jih je v Palmer hotelu. Pravijo, da liga šteje najmanj milijon članic. Milijon, dva milijona, milijon več ali manj, ni glavno. Amerika postaja gosta; milijoni rastejo.

Glavno je, kaj te ženske hočejo. Njihova prejšnja zborovanja so se pokazala, da nočejo ničesar. To potrjuje tudi letošnja konvencija. Vodilne "narodne volilke", ki reprezentirajo večino, nočejo ničesar, kar bi ne imelo znanke častitljivih starih tradicij. Za nje se svet ne vrti niti okoli svoje osi niti okoli solca. Svet obstoji samo za nje in zaradi njih — zato mora spiti, biti mora tak, kakršne so ceneje bogataške dame, ki vodijo Narodno ligo volilk in celo vrsto drugih lig in ligic samo zato, ker morajo nekaj početi.

Liga si je naredila razne socialne, politične, humanitarne in dobrotvorne naloge, a vse te naloge so stianjene v strogo ocke meje. Kar je v teh mejah o tem se lahko klepeče, kar pa je zunaj teh meja — tega ni.

Kmalu po otvoritvi konvencije je nekaj delegatov predlagalo v odseku, da naj liga vzame v pretres vprašanje porodne kontrole; druge so hotele, da se liga tudi bavi s problemom prohibicije. Kaj je bilo? Paset — tega ni! S petnajsetimi glasovi proti trem je odsek zaključil, da kontrola porodov ne eksistira za "narodne volilke". In o prohibiciji je najbolje molčati. Čemu govoriti o problemih, katerih ni?

Vprašanje porodne kontrole ne eksistira! Posamezne bogate dame, ki pripadajo k "volilkam", so dobro poučene o kontroli — masi bednega ženstva pa tega ni treba. Isto glede prohibicije. Kdor poželi likerjev in vina, ga lahko dobi. Kaj je drugača treba?

Medtem, ko so dražestne dame tako ljubno "rešile" to reč, so pa čikaški dnevniki prinesli sledečo vest:

"Joseph Jaeger iz Lyonsa je danes zjutraj odšel glavno svoji ženi, nakar je zdirjal v Brookfield in se tam vrgel pod vlak, ki ga je razmearil. Nesrečna zakonska dvojica je imela pet otrok, od katerih je najstarejši 10 let star. Žena je bila spet nesna. Zadnje čase sta se zakonska vedno prepirala in žena je potožila sosedom, da se boji, da se je možu zmešalo."

Vprašanje porodne kontrole ne eksistira! Kaj je ljudem tega treba! Tega sploh ni!

Here is to Mr. Volstead! ... Eks!

ma letoma. Takrat je odnesel vtis — in še danes je pod tem vtisom — da clevelandski Slovenci in Hrvatje živijo v najlepši složnosti in pri skupnem delu. Ali ne bi mogli tega doseči v Chicagu?

Kaj se mu zdi o Ameriki? Je morda opazil kaj posebnega? — Nič posebnega. Opazi že, ali njegovo mnenje ni važno. Briga se pred vsem za svoje delo.

Kje je zdaj njegova zbirka, ki je bila razstavljena v Ameriki? Deloma je v stari domovini, o krog dvajset kosov je v New Yorku in deloma je razprodana. On je zmirom na delu, vedno kaj ustvar

Vesti iz Jugoslavije

ZUNANJI POLITIČEN POLOŽAJ SE KONSOLIDIRA.

(Izvirno.)

Jugoslavija, daslavna največja država na Balkanskem polotoku dosedaj ni imala tiste politične, kakor tudi gospodarske moči, kakor bi ji po vsaj pravici pristojala. Da tega nima, je pripisati največ dejstvu, da v Jugoslaviji ni bilo preveč razumevanja za gospodarsko ureditev države, niti ni bilo preveč navdušenja ureditvi parole onih navdušenih nacionalnih boriteljev, ki so z vsem navdušenjem propagirali Veliko Jugoslavijo in združitve vseh južnih Slovanov, to je Slovencev, Hrvatov in Srbov ter Bolgarov v eno politično kot gospodarsko enoto, v državo južnih Slovanov.

Velike težave pa so brezdvomno nastale tudi vsled tega, ker je že tradicionalno, da ostane Balkan torišče in karilite vseh evropskih diplomatskih zapletov. Jugoslavija se tega vpliva, ki je prihajal enkrat iz Francije, drugič iz Anglije, tretjič iz Nemčije ali Italije, četrtič zopet iz sovjetske Rusije, ni mogla popolnoma otrestiti ali izbežati. To pa zato ne, ker je bil ta vpliv tako velik, da ga jugoslovanski diplomati niso mogli odstraniti, ali vsaj zmanjšati. Začetkom je pa sploh kazalo, da se bo Jugoslavija vedno nahajala v tem konglomeratu evropskih kapitalističnih vplivov. Končno pa je vendar in po devetih letih prišlo do počasnega ozdravljenja tudi v tem pogledu in v tem oziru.

Položaj na Balkanu se sedaj v splošnem konsolidira. Vse te male države, ki malo pomenijo za zunanji svet, so sedaj že kolikor količeno opredeljene tako, da morejo ostale evropske države, zlasti pa vselej, z gotovostjo računati na eventualne mahinacije, ki bi se znale izvršiti v vročem balkanskem osrčju.

Poglejmo jih kar na kratko. Bolgarija, ki je slovanska država, je vedno bolj navdušena za razne lorde Rothermere. Pa o seveda ne more biti čudno, kajti gospodarji v Bolgariji niso Bolgari, ampak Angleži. Angleški kapital v Bolgariji je tisti, ki komandira Bolgarijo, angleški kapital je tisti, ki gospodarsko izkorišča bolgarsko delovno ljudstvo, ki odira bolgarskega meteta. In angleški kapital je tisti, ki umetno izživa in indirektno vpliva na upade bolgarskih komitejev na jugoslovansko ozemlje. Angleški kapital je tisti, ki zavira akcijo Jugoslavije za združenje z Bolgarijo.

Rumunija je na sličen način okupirana, kakor Bolgarija, njena sosedinja. Njeni odnosi do naše države niso preveč prijetni, kajti Rumunija, ki je postala po svetovni vojni naduta in presamozavestna, hoče igrati dominantno vlogo med balkanskimi državami. Istovestno pa je ravno tako na slabem, kajti vemo, da je prav tako, kakor Bolgarija odvisna od inozemskih finančnikov.

Rumunija se dela napram Jugoslaviji za odkrito državo, vendar pa je vse njeno početje manj kot odkrito. Ona se druži z Italijo, čeprav se čuti Rumunija še vedno za članico Male antante. Homotije, ki se razpletajo v Rumuniji pa postajajo vedno bolj komplicirane, kajti Rumunija se dosedaj še ni pokazala dovolj zmorno, da bi smoteno usmerila svoje zunanjo politiko in končno tako uredila svoje odnose do drugih držav, da bi to prišlo interesom rumunskega delovnega ljudstva.

Ogrska je ista kot je bila pred leti. Kravrti Horcijev režim skuša intrigrirati tudi v inozemstvu, vendar pa nima dosti uspehov, ker se ve, da stoji za Ogrsko najmočnejša iz Anglije in agentje iz fakišne Italije. Ogrska je danes popolnoma pod kremplji italijanskega fašizma, zato je tudi ostrina nasprotnika naše države.

O Albaniji se danes že ne more drugače govoriti, kakor o koloniji italijanske. Albanska vlada dela po navodilih italijanske vlade. Albansko armado dresajo italijanski oficirji. Zato pa je Albanija na Balkanu tudi ona dežela, ki najbolj izživa in

ki je najbolj potrebna, da se ukroti. Grčija in Turčija toliko ne posegata v balkansko politiko. Obe bolj lavirata k sovjetski Rusiji, ki ju izrablja v svoje namene. A oni dve izrabljata Rusijo proti Italiji in Angliji.

Kar pa se Jugoslavije tiče pa moramo reči, da je tudi ona končno prišla do pozitivnih rezultatov. Navezala se je na Francijo in sklenila z njo takozvani francosko-jugoslovanski prijateljski pakt. Ni ji treba sedaj več laviranja, ker je svojo zunanjo politično smer pravilneje obrnila, zato pa je tudi nastala konsolidacija Jugoslavije v zunanje političnem oziru in katere je prav Jugoslaviji bila tako nujno potrebna. Francija sedaj bdi nad našo državo in interesi Francije postajajo počasni tudi interesi Jugoslavije.

Položaj postaja torej v zunanji politiki ugodnejši. Samozavest nastaja in to je potrebno, vendar pa bi morali mi iz našega stališča reči še tole: Na Balkanu zmagujejo sedaj interesi Francije, sedaj interesi Italije in Anglije. Narodi na Balkanu se gospodarsko zaslužujejo po evropskih veselih. Za razvoj balkanskih narodov to ni koristno, ako pa bi zmagala delavsko-komunistična zavest med proletariatom na Balkanu, tedaj pa bi prevladovali in zmagali interesi delovnega ljudstva. —S.

Delavsko gibanje v domovini postaja jačje.

Ljubljana, sredi aprila.

Kadarkoli in kjerkoli se začuti večji pritisk nad delavstvom v meščanskih državah, vedno se delavstvo zgane, se združuje in premišlja, kako bi odbilo napade meščanstva in kapitalističnega razreda. To gibanje ni ničesar drugega, kakor razredno delavsko gibanje. — Vsako tako gibanje je zdravo po svojem bistvu in po zakonih v katerih živimo, vemo, da mora močnejši zmagati nad slabejšim, da mora končno delavstvo, ki vendar tvori veliko večino vsega prebivalstva — zmagati nad manjšino.

V Sloveniji smo pred desetletji že imeli močno razvito delavsko gibanje. Čim bolj se je izpopolnjeval meščansko-kapitalistični sistem v domovini, čim bolj je napredovala industrija in nov moderen način proizvodnje in industrijskih proizvodov, tem bolj se je občutil razredni pritisk nad delavstvom, ki si je počasi, čim bolj je postajal zavrednejši, izvajal svoje pravice.

Delavsko gibanje je počasi naraščalo, toda za to tem bolj sigurno. Velike falange bojevnikov so se zbrale v socialističnih organizacijah in marsikdo, ki je direktno sodeloval v tem socialističnem gibanju še ve, da je močna in z idealizmom prežeta volja gnala voditelje in pionirje socializma na Slovenkem, Franceta Železnikarja, Antona in Etbina Kristana, v borbo proti meščanstvu za boljše bodočnost delovnega ljudstva.

Tudi za delavsko gibanje pridejo včasih takozvani "slabi časi". In za slovensko delavsko socialistično gibanje so prišli ti slabi časi po koncu svetovne vojne. Tedaj je slovensko delavstvo postalo brezdusno. Pijano je postalo od nečesa nerazumljivega in — mislilo je, da bo nastala že socialna revolucija, kakor v Rusiji, ako se bo cepilo.

Rak rusi v delavskem gibanju v domovini je bil takozvan razcep, cepitev na levo in desno, cepitev na socialiste in komuniste. Ta razcep, ki je popolnoma razbil delavsko gibanje, pa je škodoval tudi splošnemu političnemu življenju Slovencev, kajti pomisliti je treba, da je socialna demokracija še pred svetovno vojno igrala v slovenskem političnem miljeju jako veliko vlogo.

Vendar pa je sedaj — hvala bogu — postalo nekoliko boljše. Delavstvo v Sloveniji je počasi prišlo do spoznanja, da tako, kakor je šlo dosedaj, ne more iti več dalje. Spoznalo je, da boj in vasa energija, ki se jo potroši zato, da se med seboj pripravata dve struji, ali je prava socialisti-

stična ali komunistična internacionala, je vsa proč vržena, kajti v našem življenjskem interesu je, da se predvsem borimo samo proti meščanstvu in proti kapitalističnemu družabnemu redu, kajti razredni boj ni boj socialistov s komunisti, ampak boj socialistov in tudi komunistov proti sedanjemu družabnemu redu in proti buržuaziji.

S tem, ko je delavstvo v Sloveniji prišlo do tega spoznanja, so se razmere izpremenile na bolje. Gibanje se je pričelo jačati in jačati, pričelo je dobivati vedno večji in večji razmah. Prevladala je socialistična smer, gibanje pa se je osredotočilo na realnejši in pozitivnejši poti.

Danes se zbirajo v delavskih vrstah zopet delavci, ki dobivajo zaupanje v svojo moč. Strojne organizacije štejejo že nad 8 tisoč organiziranih mož. Politična stranka socialistov je izvajala pri zadnjih volitvah že lepe uspehe. Delavstvo v Sloveniji je prvič po razsulu izvolilo delavkega poslanca — druga Josipa Petejana, izvolilo pa je že preje 4 oblastne poslance. Zavojevala je že več občin, kjer načeljujejo socialistični župani. Župan v Trbovljah je naš sodrug, na Viču je župan tudi naš sodrug itd. Delavski zapiski niso več klerikalci, ampak — naši sodrugi. Delavski zbornica za Slovenijo, ki je sicer meščanska institucija, je v rokah naših sodrugov, vseh socialistov. Vse to in še polno drugih uspehov, ki jih zaznamo v političnem življenju.

Pa tudi v delavskem združenem gospodarstvu napredujemo. Delavski kapital se vedno večja in večja. Upravlja pa ga s silno vestnostjo in srečno roko naš gospodarski strokovnjak in splošno znani zadrugar, sodrug Anton Kristan. Delavski konzumi naraščajo. Promet je vedno večji, čeprav kupna moč konsumentov pada. Dotok novih članov stalno napreduje. Delavska združena podjetja se izpopolnjujejo in naraščajo. Vedno jih je več.

V kulturnem oziru tudi že beležimo uspehe. Poleg "Svobode" delavske telovadne in kulturne organizacije, vrše važno socialistično kulturno delo Zadruga založba, ki izdaja lastne knjige s socialističnim vsebino. Ustvarili pa smo si tudi nekako delavsko mohorjevo družbo. — Skratka, trditvi moremo, da smo prišli iz otopenosti in da smo spoznali, da je samo v delu za socializem rešitev. Slovensko delavstvo se tega zaveda in zato doživlja že lepe uspehe.

SOC. STRANKA JE IMENOVALA SVOJEGA SENATORSKEGA KANDIDATA ZA PENNSYLVANJO.

Letošnje volitve bodo pokazale, koliko so se delavci v Pennsylvaniji naučili iz sedanje rudarske stavke.

Pittsburgh, Pa. — Socialistična stranka je imenovala senatorskim kandidatom William J. Van Easena, zdravnika v Pittsburghu. Delavci v Pennsylvaniji imajo letos zgled, kako ravnaajo z delavci na stavki, ako prepušte politično moč nasprotnikom delavstva. Volitve v jeseni bodo govorile odločno, koliko so se delavci v tej državi naučili iz rudarske stavke. Vsak dan imajo priliko videti, kako brutalno ravna državna policija s stavkajočimi rudarji in njih ženami, kadar odhajajo na štavkovno stražo.

Katoliška farna v Franciji.

Montlucon, Francija, 27. apr. — Tukaj je umrl grof De Marciilly, pristav monarhistične frakcije, ki se zbira okrog lista "Action Française" in katero je pa peš interdiktiral, to je suspendiral od verskih obredov, dokler ne preneha s svojo politiko. Ker je bil grof tudi pod interdiktom, je bil pokopan na svojem vrtu. In obrede je napravila njegova hči, bivša nuna.

Zganjarska kotlička v garaži.

Chicago. — Prohibicijski agenti so v četrtki vpadli v garažo na 118 E. 59 St., kjer so našli dva zganjarska kotla in več sto galon alkohola. — Lastnik garaže je bil aretiran.

ZDRAVSTVO

Poljudna beseda o higijeni in skrbi za zdravje.

NEKAJ O OBLEKI.

Obleka pomaga organizmu do ravnotežja v toplotni regulaciji in ga varuje proti zunanjim škodljivim vplivom. Oddajanje telesne toplote je odvisno od zračne toplote, čim manjša je slednja, tem večja je množina oddane toplote. Pozimi bi bilo telo izgubilo preveč toplote, poleti pa bi bilo preveč izpostavljenost žgočim solničnim žarkom. Obleka torej čuva po eni strani telo prevelike izgube toplote, s čemer manjša tudi potrebo po hrani, kajti preveč izgubljeno toploto se mora nadomestiti z novo toploto v obliki hrane. Po drugi strani ščiti obleka kožo škodljivih vplivov. Od tega prvotnega dvojnega namena obleke se je človek v teku časa oddaljil tako, da vidi v obleki le potrebno svojo zunanost, ne da je obleki one važnosti, katero bi moral z ozirom na njen namen. Da, obleka je postala celo nevarna za pravilen in zdrav razvoj človeškega telesa.

V splošnem mora obleka odgovarjati tem-le zahtevam:

1. Ne sme ovirati delovanja kože, to je kožno dihanje in potenje. Zato mora biti propustna, letnemu času in opravilu primer-na in čista.

2. Ne sme ovirati razvoja in delovanja telesa v mislavljenem traktu in krvnem obtoku. Zato ne sme biti pretežka, preozka in ne preširoka.

Tenna obleka je slab prevodnik toplote, zato nosimo tako obleko v mrzlem zimskem času, dočim je svetla obleka boljše prevodnik in jo nosimo v toplem letnem času. Enako je volnena obleka slab, bombaževasta in platnena pa dober prevodnik toplote. Prva je primerna za mrz, druga za vročino. Gosta tkanina slabo propušta zrak in hlape, zato je škodljiva, ker ovira prezračevanje kože. Redko tkana obleka je torej propustna za zrak in je torej primernejša. Gosta tkanina tudi slabše vpliva mokroto, katero telo oddaja in ne suši telesa, zato mora biti tudi telesno perilo redko tkano, ker ima nalogo sušiti telo in varovati obleko onesnaženja od znotraj. Volnena spodnja obleka draži kožo in povzroči srbenje, svilena slabo vaskava mokroto. Zato je najboljša spodnja obleka iz redko tkanega lanu ali bombaža.

Ker nosi človek spodnjo obleko zato, da varuje zgornjo obleko, ki se ne da prati, pred onesnženjem, zato se mora po potrebi izmenjevati, kajti umazana obleka ne more več varkavati mokrote in tudi ovira prezračevanje kože. Največkrat je treba menjati nogavice, ki pokrivajo del telesa, kjer je potenje radi umazanih čevljev največje. Zato izmenjamo nogavice vsak tretji dan, poleti še večkrat. Uporaba nožnih krp ni priporočljiva, ker lahko povzroči žulje. Bolj kot spodnje hlače se umaze srajca, in sicer pri zapetju in okoli vratu. Perilo se ne sme prati v mrzli vodi, marveč se mora vedno prekuhati.

Razvoj in delovanje telesa in njegovih delov čvira pretesna obleka. Utesnitev se dogaja o okoli vratu, okoli prsnega koša in pasu, pod kolenom, nad gležnji in na stopalih.

Utesnitev okoli vratu povzroča preoke srajce v vratnem delu in preokli ovrtniki. Posledica utesnitve na vratu je pri-tisk na vratne krvne cevi in tudi slabša izmenjava krvi v glavi. Pritisk se javlja tudi na sapnik, s posledično nepravilnega in nezadostnega dihanja. Priporoča se nositi razgaljen vrat, od-nosno kvečjemu široke in nizke ovrtnike.

Utesnitev okoli prsnega koša in pasu se dogaja s stezniki. O-na povzroča razmetitve jeter, želodca in črevesja ter stiska spodnja pljučna krila. Utesnitev jeter, želodca in črevesja zmanjša njih delazmožnost, oškoduje presnavljanje in prebavo ter prinese seboj razna obolenja teh organov, ravno tako podpira ute-snitev pljuč razna pljučna obolenja, tudi jetiko, kajti pljuča so

stisnjena baš na onih mestih, kjer najintenzivnejše delajo. — Dočim so danes stezniki že prišli več ali manj iz mode, ostala so še druga oblačila, ki stiskajo telo okoli pasu, n. pr. prepa-sovanje kril pri ženskih in prepa-sovanje hlač pri moških. Nepri-merno je kakršnokoli obešanje ali pritrdjevanje obleke okoli pa-su. Ženske naj nosijo obleko, ki ima oporo na ramah, moški pa naj obešajo hlače na elastična namarnice. Dečki naj imajo hlače pritrdjene na telovniku ali jo-picu.

Utesnitev pod kolenom dela podvezovanje nogavic pri žens-kah z neelastičnimi trakovi in ima za posledico zastajanje krvi v goleni, kar pelje h krčnim žilam, oteklinam, krvavitvam in ranam. Najprimernejše je pri-trjevanje nogavic na spodnjo jo-pico ali na širok pas, eventualno tudi še z elastičnimi podvezilkami nad kolenom.

Utesnitev nad gležnjem nastaja radi pritrdjevanja spodnjih hlač in nogavic na tem mestu. Ima enako posledico kakor zgo-renja utesnitev. Da se temu iz-ogajemo, naj nosijo moški le krat-ke spodnje hlače, nogavice naj pritrdjujejo z elastičnimi podve-zilkami, ki so že splošno v rabi. Otroci naj nosijo le kratke no-gavice.

Utesnitev na stopalih gre na račun nepravilnega obuvala, bodi-da je ono preozko — ali pre-kratko, ali ima drugo obliko, ne-go jo ima stopalo. Preozek če-velj hitro izgubi svojo obliko, tišči in dela hojo nesigurno, pre-kratke čevlji ima za posledico žulje in kurja ocesa. Nerazum-ljivo je, zakaj je kratek in ozek čevlji ideal ženskega sveta, pri moških se v tem oziru ne greši toliko.

Največ škodo povzroča nepra-vilna oblika čevlja. Dober čevlji mora varovati naravno obliko stopala in lego prstov in mora dajati prstom dovolj prostora za gibanje. V sprednjem delu zožen čevlji stiska prste, ki se kmalu stalno prilagodijo po-manjkanju prostora in obliki čevlja tako, da prsti pokrivajo drug drugega in je palec močno ukrivljen. Naravno, da pospešuje tak čevlji tudi žulje in kurja ocesa ter otekoča hojo. A ne samo čevlji, tudi nogavice ute-snjujejo prste, ker se ne delajo po obliki noge, marveč so vse spre-daj zožene. Nogavice tesnijo pr-ste zlasti, če so prekratke. Zato morajo biti nogavice, če že ni-majo prave oblike, vsaj tako dol-ga, da se prsti neovirano giblje-jo.

Poleg neprimernih oblačil pri utesnitvah opisanih, je treba o-meniti še ostala oblačila. Pokri-vala za glavo imajo namen ščiti-ti ta del telesa pred padavinami in žgočimi solničnimi žarki, zato jih prav lahko pogrešamo, kar je že tudi izkušnja pokazala. Sveda je najprimernejše, če se človek že od mladega privadi hoditi brez pokrivala. Z gotovo-stjo je pričakovati, da bodo las-je boljše uspevali. Prehlajenja v glavi se ni bati, saj se človek tudi nikdar ne prehladi v obraz, ki je ravnotako nepokrit. Pod klobukom je stalno od izhlape-vanja kože na glavi pokvarjen zrak, koža in lasje so v temi, klobuk brani dostop solničnim žarkom, kar vse neugodno vpli-va na kožo na glavi in na lasne mislice v koži. Dokaz, da je rav-no klobuk vzrok izpadanju las, je nastopanje pleše na onem de-lu glave, katero klobuk pokriva in okolnost, da ženske ne do-be pleše, kajti one so mnogo manj pokrite. Če ne moremo pogrešati pokrivala, tedaj naj bo naše pokrivalo lahko in kolikor mogoče zrak propuščajoče. Lahke svetle klobuke, tenke čepice ali slamm-ke ne ovirajo v taki meri razvoja kože na glavi in las. Gotovo pa je, da na izpad las ne vpliva sa-mo pokrivalo, marveč je le eno od mnogih činiteljev.

Skrbljeno perilo, n. pr. srajca ovira kožno dihanje in kopeljo kožo v telesu. Nezdruž-va navada letnega ali zimskega pe-rila, ali celo dvojnega perila. — Popolnoma zadostuje letno per-ilo, kajti: po poti jih pred m-rzom varuje suknja ali kožuh, v

Slovenska Narodna

Podporne Jednosta

Ustanovljena 9. aprila 1904

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODBOR:
Predsednik Vincent Caiakar; podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 193, Johnstown, Pa.; gl. tajnik Blas Novak; tajnik bolniškega oddelka Lovrene Gradick; gl. blagajnik John Vogrich; urednik glasila Jozo Zavertnik; upravitelj glasila Filip Godina; vrhovni zdravnik Dr. F. J. Kern, 6333 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

GOSPODARSKI ODBOR:

Ernak Somrak, predsednik, 996 E. 74th St., Cleveland, Ohio; Frank Alech, 2124 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Jacob Zupanek, 2627 S. Ridge-way Ave., Chicago, Ill.

POROTNI ODBOR:

John Goršek, predsednik, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.; John Trčelj, Box 22, Strabane, Pa.; Tony Shragal, R. F. D. No. 1, Johnston City, Ill.; Frank Podboj, Box 61, Park Hill, Pa.; Anton Sular, Box 194, Groes, Kans.

BOLNIŠKI ODBOR:

OSREDNJE OKROŽJE: Lovrene Gradick, 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VZHOĐNO OKROŽJE: Joseph Zorko, R. F. D. E. Box 114, West Newton, Pa.; Anton Abram, 1189 E. 74th St., Cleveland, Ohio.

SEVERNO OKROŽJE: Jacob Baloh, R. R. 8, Box 88, Pittsburg, Kans., za jugoslov. Frank Klun, Box 938, Chisholm, Minn., za sev. zap.; John Golob, Box 144, Rock Springs, Wyo.

Nadporni odbor:

Frank Zajc, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.; Ludvik Medvešek, 5409 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio; Albert Hraat, 555 So. Pierce St., Milwaukee, Wis.

Zdravitveni odbor:

Frank Vidmar, predsednik, 2345 Augusta St., Chicago, Ill.; John Olip, 2426 So. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.; Peter Gschel, 3956 So. Broadway, Denver, Colo.

POZOR! — Korrespondenca s glavnimi odborniki, ki delajo v glavnem ura-du, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika, se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVIJO: Bolniške tajni-stvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vohbe se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zajcu, predsedniku nadpornega odbora, zigar naslov je zgoreli.

Vsi prisilni na gl. porotni odbor se naj pošiljajo na naslov: John Goršek, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglašila, naročila in sploh vse, kar je v zvezi s glavnim odborom, naj se pošilja na naslov: "PROSVETA," 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

stanovanju ali delavci daje pa kurjavo toploto.

Tudi rokavice spadajo med oblačila, ki so se oddaljila od svoje prvotnega namena. Prvotno so se rabile v severnih deželah kot pokrivalo rok pri jezdenju in so bile vpeljane med ple-mič kot znak nobene, za kar še danes veljajo, kadar jih ne no-simo zaradi mraza. Rokavice bi morale priti nositi zopet za varstvo rok pri delu, na železni-ci, sploh tam in ob takih prilikah, kadar je treba roko zava-rovati, ne pa na sprehodih po mestu, pri obiskih itd. Rokavi-ca naj ne bo koraa, marveč naj postane potreba.

Pri čevljih vplivajo kvarno tu-di še visoke pete, ki dajejo res bolj graciozno hojo, a ta ho-ja je obenem tudi bolj nesigur-na. Visoke pete vplivajo tudi na telesno držbo radi prestativne težila tako, da se poveča ukriv-ljenje v križnem delu hrbtenice. Glede primernosti visokih ali nizkih čevljev med higijeničarji ni soglasja, nekateri trdijo, da so primernejši visoki zaprti čev-lji, ker delajo gležnju oporo. Toda gležnji ne potrebujejo ni-kake opore, kakor je ne potrebu-je prani koži s steznikom, ker si-cer bi jo že po naravi imel. Zato je bolj umljivo stališče, da so primernejši nizki čevlji, ki imajo prednost, da vežejo le stopalo in pokrivaajo manjši del kože.

V otroški obleki se treba dr-žati načela, da naj bo kolikor mogoče enostavna in lahna: Gla-va nepokrita, spodaj reformna srajčica, zgornj lahne hlače ali krilce, na nogah kratke no-gavice in nizki čevlji ali sandale, to bodi vsa prekoletna obleka. Pozimi se zamenjajo kratke no-gavice za dolge, nizki čevlji za visoke, svetla lahna zgornja ob-leka za temno in težko, po vrhu pride še plašč.

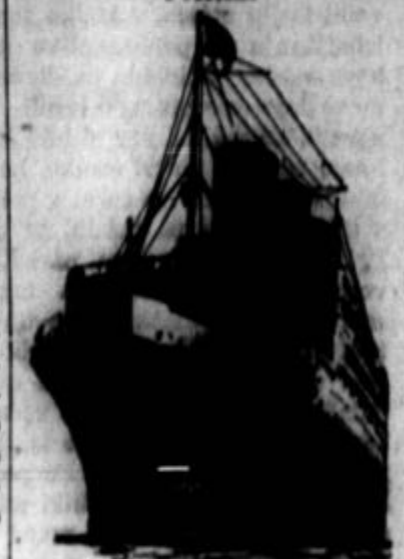
Osebe, zaposlene pri nečistem ali tudi pri drugem delu, naj ob-lečejo za delo posebno delavno obleko ali plašč, ki se da oprati. Posebne pazljivosti je treba gle-de uporabe ponošene obleke, kaj-ti po njej se prenašajo nalezlji-ve in kožne bolezni.

"Zdravje."

Zgrudila se mrtva v cerkvi. Chicago. — Mrs. Pauline Kos-mana, 8725 Escanaba ave., sta-ru 36 let, še je v četrtki zgru-dila mrtva na tla med mako v cerkvi Brezmadežnega spočetja na ogli 83. ceste in Commercial ave. v South Chicago. Zadelo jo je srčna kap.

Agitirajte za "Prosveto"! Spangler, Pa. — Dolžnost nas veže, da se člani št. 248 javno zahvalimo društvu "Triglav" št. 82 SNPJ in ženskem društvu "Naša sloga" št. 600 SNPJ iz Maxhama, Pa., za vsoto \$22.25, katero smo prejeli na 31. marca od podpredsednika Andrew Vi-dricha. Najlepšo zahvalo izre-kamo vsem posameznim daro-valcem za podeljeno pomoč. Raz-delili smo v splošno zadovolj-stvo. Zahvaljujemo se vsi čla-ni našega društva št. 248 SN-PJ, za vsoto iz vaših trudop-nih rok. — Mary Zemlock, taj-nica; Box 521.

WALKER PODARIL ZASTAVO FRANCOSKEMU PARNIKU PARIS.

Ob slavnosti 100-kratnega pri-spetja v to luko. Parnik mu je za to uslugi dal kosilo.

Slavnost ob priliki stokratne-ga prihoda v luko v teku sedem-letne plovbene službe.

Zupan James J. Walker je bil častni gost pri obedu, prireje-nem njemu na čast po Pierre de Malglaive, glavnem direktor-ju v tem mestu za French Line družbo, in sicer na parniku Pa-ria, v četrtek dne 19. aprila.

Slavnostni obhod se je vršil v proslavo stokratnega prihoda velikega parnika v to luko; parnik je napravil skoro brez vsakega zadržka v službi skoro pol mi-lijona oceanskih milj in je v tem času prepeljal nad sto in petdeset tisoč potnikov, odkar je prišel svojo službo poletu v letu 1921.

V počast te prilike je mestni župan Walker podaril kapitanu Yves Thomasu, poveljniku par-nika Paris, za njegov parnik mestno zastavo mesta New York, enako kot je plačala na sprednjem delu parnika. He de France, ko se je ta povrnil s svo-jega potovanja iz Evrope prošlo jesen.

Alphonse Daudet: KOBILICE

Se en spomin iz Alžira, potem se bomo vrnili v mlin.

One noči, ko sem dospel na pristanek Sahel, nisem mogel spati. Nova dežela, razdraženje radi potovanja, lajež psov in strašna, moreča soparica, da se je mogel človek zadušiti, kakor da roji komarjev ne prepuščajo zraka. Ko sem odprl okno, je visela v motnem zraku težka megla, obrobjena s črno in rožnato barvo in se vlačila pod nebom kakor smodnikov dim nad bojiščem. Noben list se ni ganil in vsi krasni vrtni, katere sem imel pred očmi, vinogradi, raztreseni po solčnih holmih, kjer je tako sladko vino, oni evropski sadovnjaki, ki so skriti v senčnem zatiaju, pomaranče in mandarin v dolgih mikroskopskih vrstah, vse to je bilo podobno žalostnemu zelenju, ki pričakuje nevihte. Celo banane, one nažne, zelene velikanke bilke, s katerimi se vedno polgrava vetrič, ki giblje njihove tenke in lahke lase, so stale mirno pokonci kakor ravne perjarice.

Postal sem za trenutek in opazoval to čudovito rastlinstvo, kjer je zbrano drevje celega sveta in daje ob svojem času cvetje in plodove, ki so obojeni v izginatstvo (za izvoz). Med žitnim poljem in plutarji (hra-

stovje, iz čigar spodnje akorje se prideluje pluta) se je leskotal potokček, ki je onega dušega jutra tako dobro delal očem. Medtem, ko sem občudoval bujnost in lepoto teh nasadov, ono lepo pristavo z mavriškimi arkadami in z od zarje belimi terasami, katere so obdajale stajne in skednji, sem se spomnil, da je dvajset let, kar so prišli ti delavci ljudje v dolino Sahela in da so našli samo slabotno bajto čuvarja in neobdelano zemljo, ki je bila polna pritlikavih palm in mastike. Vse so morali nanovo ustvariti, nanovo postaviti. Vedno so se upirali Arabci. Morali so pustiti plug in prijeti za meč. Potem so prišli bolezn, vnetje oči, mrzlica, alaba letina, brezuspešni poskusi, borba z omejeno upravo, ki je vedno kollela. Koliko posla je bilo tukaj potreba, koliko naporov in koliko neprestane pazljivosti!

Kljub temu, da sta se prestala slabe čase in si s tako težavo napravila premoženje, sta bila vendar oba, mož in žena, prva na nogah na celi pristavi. Ob zgodnjem jutranji uri sem ju slišal, kako hodita po veliki kuhinji v pritličju in nadzorujeta kuhanje kave za delavce. Nato se je oglašal zvonec in kmalu so se prikazali delavci na cesti. Bili so vinčarji iz Burgenje, rascapani Kabili z rdečimi čepicami na glavah, bosonogi mahonaki teža-

ki, Maltežani, Italijani, najrazličnejši ljudje, katere je težko vladati. Vsakemu izmed njih je gospodar pred vrati kratko in skrajno ostro odkazal delo in ko je končal, je možakar dvignil glavo, pogledal nemirno proti nebu in opazil me, dejal: "Slabo vreme za delo, ker piha široko."

In res so se z juga koplili z vzhajajočim solncem vroči soparni oblaki, kakor če odpreš vrata razbeljene peči. Nisi vedel, kam bi se dajal in kaj bi počel. Tako je preteklo celo jutro. Zajtrkovali smo na preprogi na galeriji in se nismo upali ne govoriti ne ganiti se. Pa so se utrujeno stezali po pločniku, kakor ohladila. Zajtrk nas je nekoliko pokrepčal; bil je to namreč obilen in izvrsten zajtrk, kjer smo jedli krape, žuče, veprovino, maslo iz Stajela, jabolka, banane in pili vino iz Krescije, prava mešanica jedi, ki je bila podobna prirodi, katere nas je obdajala. Začeli smo vstajati od mize. Nenadoma zaslišimo skozi steklena vrata, katere smo zaprli, da se zavarujemo pred nezgodno vročino na vrtu, strašno vpitje: "Kobilice! Kobilice!"

Moj gostitelj je prebledel kakor človek, kateri zve o strašni nesreči in vsi smo hiteli ven. V hiši, ki je bila dolejš tako mirna, je trajalo deset minut raz-

burjenje, takak in kriki nerazumljivih glasov, zbujenih iz sna. Iz sence na hodnikih, kjer so pozaspali, so prileteli hlapi in tolkli s palicami, vilami, grabljami, s cepci, z železnimi pokrovi, z bakrenimi posodami, sploh z vsakojakim kovinastim orodjem, katero jim je pač prišlo pod roke. Pastirji so trobili na svoje rogove, drugi so se oborožili z ladjaskimi airenami in z lovskimi rogovi in vzdignili strašen hrup, katerega je še preglasilo vpitje: "Ju! ju! ju!", katero so zagnale arabske žene, prišle iz sosednjega taborišča. Zdi se, da včasih strašno vpitje, ki na daljavo pretresa vse ozračje, zadostuje, da se kobilice odvrnejo in se ne spuste na tla.

Kje pa so pravzaprav te strašne pošasti? Na nebu, ki je brnelo od sopen, nisem opazil drugega kakor majhen oblak bakrene barve, ki se je gost kakor oblak toča dvigal iznad obzorja in se blizil z šumom, kakršnega povzroči vihar v gostem lesu. Bile so kobilice! Kakor da bi bile zrasle s svojimi suhimi razpetimi krili, so se blizale v gosti skupini. In navzile našemu vpitju in vsemu kričanju, se je oblak vedno bolj blizil in njegova velikanška senca se je spuščala na ravnino. Kmalu je bil ravno nad nami in zdaj smo razločili, kako se okrajci oblaka trgajo in dobivajo oglasto obliko. Kakor prve težke kaplje nevihte so se oddolile nekateri jasno vidne rjavkaste živalice; nato pa se je razpršil ves oblak in suha toča žuželk se je s hrúščem spustila na tla. Kakor daleč so gledale oči, so bila polja in vrtni pokriti s kobilicami, z velikanškimi kakor prst dolgimi kobilicami!

Tedaj se je začelo pobijanje. Bil je strašen šum, ko so pobijali in trli žuželke, kakor bi mltili ta živa bitja. Z branimi, s sekirami, a plugi so kopali ta živa tla; ali čem več so jih pobili, tem več jih je bilo. S prepletenimi zadnjimi nogami so gomazale v debelih plasteh; one na površju so preplahne skakale in sedale na nosove konjem, vzpreženim za to nevsakdanje delo. Pa s pristave in oni iz arabske naselbine so tekali po polju, se valjali po kobilicah in jih beano morili. Tedaj sta prišli na pomoč nesrečnim naseljencem dve stotnjici Turkov s trobentačem na čelu in v tem trenutku se je spreminila slika pobijanja.

Vojaki niso kobilice trli, ampak so jih žgali, sipajoč prah v dolgih pramenih.

Utrujen od ubijanja in ker se mi je že pristudil smrad, sem se vrnil. V notranjosti pristave jih je bilo le malo manj kakor zunanaj. Splazile so se v sobe skozi odprta vrata, skozi okna in dimnike. Plazile so se po zidu, po zavesah, ki so bile že popolnoma zgrizene, padale na tla, letale in se vpenjale po belih stenah, na katerih so se radi svoje velike dvojne sence zdele še ogabnejše. In povsod oni strašni smrad. Pri večerji nisem mogel piti vode, ker so bili vsi vodnjaki, vodovodi, studenci in ribnjaki okuženi. Zvečer sem v svoji sobi, kjer so jih tudi precej pobili, še zmerom slišal šušljanje pod posteljo in za omarami na šum kril, kakor če luščimo zelo suh fižol. One noči nisem zatnil očesa. Tudi vsi okoličani so bili pokonci. Po goli ravnini so še vedno svetili ognji. Turki so pobijali kobilice.

Ko sem naslednjega dne kakor po navadi odprl okno, so kobilice že odle. Ali kako razdejanje so pustile za sabo! Ni bilo več bilke, ne cvetlice; vse je bilo črno, objedeno in golo. Banane, marelice, breskve in mandarine je bilo spoznatl samo še po obratih vejah, ker bile so brez gibajočega listja, ki daje drevesu lepoto in življenje. Vse je čisto vodnjake in studence. Delavci so prekopalvi zemljo, da bi uničili jajca, katere so izlegle kobilice. Vsako grebo so obrnili in pazljivo razbili. In človeku se je bilo storilo ob pogledu na tišče belih, sočnih korenin, katere so se prikazovale pri prekovanju plodne zemlje.

Ali ste še naročili Prosveto ali Mladinski list svojem prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojem v domovino.

RAD BI IZVEDEL
kde se nahaja Tomaž Godec; za njegov naslov bi rada izvedela njegova mati Uršula Godec iz Kresnice, Jugoslavija. Pred časom se je nahajal v So. Chicago in od tam je oddal neznan kam. Uljudno ga prosim, da se prijavi svoji materi. Da bo gotov, da ga resnično išče njegova mati, navedem sledeče: Tomaž Godec se je rodil v vasi Zagorščice št. 3, — l. 1892 in potem smo tam prebivali in se preselili v Litijo. Sedaj se nahajam na Vah. Trej priglasi se svoji materi, ali pa na podpisane. Bom že jaz skrbel, da bo mati dobila naslov ali pismo. Jernej Končar, Box 119, Forest City, Pa. (Adv.)

5000 beril za 5000 slovenskih družin

Slovnica, izgovarjava, slike domačih opravil, flakni a Slovnicih, besednjak itd.

Angleško-slovensko berilo

Sestavil dr. Kara

Cena \$3.00 s poštnino vrad.

Naročite pri uprav. "Prosveta" 2457 S. Lawrence ave., Chicago, Illinois

Naročite svit-senke S. N. P. J.

Na željo vaš družtev je gl. urad preskrbel svit-senke. To so krasno izdelane okroglopoljske tablice, s znakom S. N. P. J., in namenjene so za svit-senke članov jednote. Na družtev smo razposlali podrobna pojasnila glede teh znakov, na člane pa apeliramo, da jih pridno naročajo. Naročila sprejemajo družtevni tajniki.

Vincent Caimar, predsednik SNPJ.

RAD BI IZVEDEL
kde se nahaja Frank Vahovec po domače Kumrčev, rojake prošim če kdo ve za njegov naslov, prošim, da mi to naznani, za kar bom zelo hvaležen. Ako bo on sam to čital, naj se mi javi. Po-ročati mu imam nekaj zelo važnega v njegovo korist. John Zordani, R. 2, Mulberry, Kans. —Adv.

ALI PA SE DENAR VRNE

STORITE HONESTIPLJAN

Prilika se vam mudi, da hitro, posre in brez koliden odpre-vite gotilo. Nite nede kakšno vrsto gotilo imate in koliko denar. Vake gotilo bo čudovito hitro izgubila in uporabo našega ANTI-GOITRIC odzvala. Katerega je izdelal slavni evropski zdravnik Dr. Tom. To čudovito zdravilo je znano skoraj po vsem svetu kot najboljša in čudovito dobivača čednje več zdravilnih pila. Nite ANTI-GOITRIC zdravilo vedno pomena. In se razlikuje odzvali, katere ste domislali rešiti brez vseh. Tudi se domi-sa slika čudovito uspeha in jih bodite tudi vi. Ako ne pomeni vam denar vrne. Je neškodljivo za živalje. Da vašemu oiafianu naroliče, smo sniliš čeno ANTI-GOITRIC ZDRAVILA in PETUR DOLARJEV na \$2.00. Počistite takoj in se izločite se nadiže.

NE POŠILJATE DENARJA V NAPREJ, temveč karšile ta oglaš in poljike s 25c na poštno strošek. Ostale \$2.00 plašate, kadar zdravilo prejmete. CHICAGO MEDICAL LABORATORY, 1725 N. Kedzie Ave. Dept. 444, Chicago, Ill.

VELIKA EVROPSKA VOJNA

Zastonj! Nekaj izrednega. Zastonj!

Tu imate zadnje priliko videti VELIKO EVROPSKO VOJNO. To so prave slike in vojne, katere lahko vidite povsod na tleh in v zraku. Vidite lahko vse na polju, v ozračju in v morju, kmetijske in artiljerije, bele s črnimi, podobenstvom in velika bitna bitenja, valjenje val, moč in se veliko drugih nepri-velik slik. Te slike po vseh na čeno valje, so krasno izdelane v barvah, hudo vajo in otušanje v salono in spomin vas življenje. Celi svetovi svetili in HONORO-PA in 125 slik, vredne \$10, toda po ZNIZANI CENI BANO \$2.50.

POPOLNOMA ZASTONJ: dame s vankim svetovom Atiri posodbi novosti, 1) Lepi kipi vod. 2) Kitajski svetovni svet, in artiljer. 3) Lepi detetisti, s tega lahko vidite kaj se gubi zdel na vami. 4) X-Ray svetla, s katero lahko vidite kosti na vaši roki. Mi vam vrzemo denar, ako se bodeš zadovoljiti.

NE POŠILJATE DENARJA V NAPREJ, temveč pošiljate ta oglaš in valiti naslovom, ter 50c na poštno-trošne trošile. Za blago plašate \$2.50, ko ga prejmete.

GRAND NOVELTY COMPANY

1725 No. Kedzie Ave. Dept. 212, Chicago, Ill.

M. H. Ewers: LJUDJE IN MALIKI

Za "Prosveto" poslovali — A. Sabec.

(Dalja.)

— Oh, kakor dober je on, ta ljubi grmeči bog! Tudi meni je isto povedal! Zdaj pa mora dršati svojo besedo, katero je dvakrat dal!

Nenkrat pa je spet postala popolnoma resna: — Kaj je rekel: — deček ali deklica?

— Deček, — sem odvrnil spet na alepo srečo.

Tedaj pa je padla predme na kolena, jokalila je in ihtela ter v silni radosti jecljala: — Ah, končno, končno!

8. septembra.

Vem, da me Adelajda že dolgo časa ljubi in da si ničesar bolj ne želi, kakor dobiti od mene "petit mouno". Zavidala drugim deklicam, katerih pamti letajo okoli po dvorišču, da si se jaz prokleto malo brigam zanje. Zato torej tako lepo ravnanje z grmečim bogom. — Sicer pa je bila danes zvečer zelo ljubezniva: zagotovim vam, da nisem še nikoli imel tako ljubke zamorske devojčice. Mislim, da jo imam resnično rad, in kar se mene tiče, sem prav gotovo pripravljen, izpolniti ji njeno željo.

6. oktobra.

Skandalozno je, da nisem kot dober trgovec vodil knjig o tem, v koliko sem pripomogel do izboljšanja in popllemenitve zanikrne rase te lepe dežele. Očitno je, da sem svoje kulturne zadolge vse premalo cenil. Toda danes sem naredil statistiko, kar ni bilo težko. Na palcih imam namreč po tri členke, kar je v naši rodbini dedno. Kar se torej v mestu potepa okoli s tremi členki na palcih, je gotovo od mene. Pri malem Leonu sem naredil nepričakovano veselo odkritje. Malega mulatakega dečka sem zmerom smatral za svojega potomca in tudi njegova mama je prisegala na to, zdaj pa sem videl, da ima samo po dvoje členkov na palcih. Nekaj se torej ne ujema. Nu, pa saj sem imel lepega Kristijana, ladlajkega častnika, že davno na umu, da poseza v moje rodelstvo. Ob tej priliki moram tudi povedati, da ne manjka nič manj kakor četvero mojih mulatskih otrok. Rečeno je, da so jo popihali, toda gotovega pa mi ni vedel nihče povedati. — Pa saj mi je itak vseeno.

28. septembra.

Grmeči bog je prav prerokoval. Adelajda je vaa blažena in napram meni polna ljubeznivosti. Njen ponos in njeno veselje vpliva nanje skoraj nalezljivo; priznati moram, da se nisem dozdaj še nikoli zmenil za otroka, ki niti še rojen ni, zdaj pa — ne smem tajiti — me je pričela stvar zelo interesirati. K temu je pripomoglo tudi dejstvo, ker so postajali najini odnosači čimdalje priščnejši, tako da sem končno izrazil iz nje vse skrivnosti. Na pomoč mi je prišla srečna okolščina, ki mi je dala sredstva v roko, s katerimi sem jo prisilil, da je oddolžila še svojo zadnjo krinko.

Adelajda nima namreč sploh nobenih roditeljev več! To sem izvedel od neke prastare mamice, ki ji je ime Filoksera in ki je že mnogo let zaposlena v mojem vrtu, kjer pleva plevl. Kakor že rečeno, je to prastara mamica, ki stanuje s svojim pravnikom, umazanim paglavcem, v bližnji koči. Malopridni paglavci je zopet kradel jajca mojih kokoši, in sklenil sem, da mu jih poštno namečnem na zadnjo plat. Tedaj pa je prišla starica prosit zanj. Kot protiuslugo pa mi je ponudila povedati tajnosti Adelajdičinega življenja; kakor drugim, tako je bilo tudi njej očito, da živim z Adelajdo v intimnih odnosih. In ta razkritja — starki sem moral prisesti pri vseh svetnikih, da je ne izdam — so res tako interesantna, da

26. oktobra.

Rekel sem, da moram odjezditi v Sale-Trou in dal sem osaditi konja. Starka mi je približno dobro opisala pot, tako dobro pač, kolikor jo more opisati stara zamorka. V gozdu sem res našel ravnico, na kateri je stal omenjeni tempel, namreč velika, malovredna koč, katere linata tla so bila gladko steptana. Proti tempelu je vodila steza, ob katere straneh so stali prirojeni koli, na katerih je bilo še zdaj videti kadavre kokoši. Pred vhodom je stalo veliko drevo, katero nazivajo verniki "loko drevo", in kateremu izkazujejo božansko čast. Vse naokoli pa so ležale črepije razbitih steklenic, akled in kročnikov.

Vstopil sem v tempel. Nekoliko lukenj v strehi je propuščalo dovolj svetlobe; na sredi je bila pritrjena na kolu plamenska. Oprema tempelna je bila nad vse razveseljiva. Na stenuh sem opazil podobe Bismarcka, izrezane iz moje revije "Die Woche", in kralja Edvarda, iz "Illustr. London News". Gotovo je te slike velikodušno podarila v okras hiši božji Adelajda, ki jih je izrezala iz mojih revij. Dalje je viselo na stenuh nekaj slabih oljnih slik svetnikov, ki so predstavljale sv. Sebastijana, sv. Franciška in Madono. Poleg teh je bilo nekaj akic in karikatur iz "Simplicissimusa" (tudi od mene)! Med temi slikami pa je visela še vsa mogoča druga navlača: cunje zastav, akoljke in pisani trakovi ter papirnati izrezki. Zada, na nekoliko vzvišenem prostoru sem opazil dokaj veliko kočaro. Aha, sem si mislil, tu notri pa tiči veliki vodo bog! Previdno sem odprl pokrov, toda previdnost je bila odveč: v kočari je ležala nedolžna belouška, toda bila je mrtva; poginila je gladi. To je prav po zamorsko: najprej nekaj božansko oboževati, po proslavi pa popolnoma pozabiti na to božanstvo ter pustiti, da lakote pogine!

29. oktobra.

Ko sem prišel naslednjega dne pri Adelajdi s temi fakli na dan — naredil sem se seveda, kakor da mi je vse že davno znano — ni naredila nobenega polzkusa, da mi še naprej taji. Rekel sem ji, da me je vpeljal v vse skrivnosti doktor, ki je poslanec Cimbi-Rite, velikega hudiča, in pokazal sem ji sekiró, katero sem preje skrival polji z rdečo tinko. V kri pomočena sekira je namreč simbol tega demona.

Deklica se je tresla, ihtela in komaj sem jo pomiril.

Saj sem vedela, — je vzklila, — saj sem vedela in sem tudi povedala papaloju! Gotovo je doktor sam Dom Pedro!

Jaz sem potrdil — čemu neki ne bi smel biti dobri doktor Dom Pedro? Nato pa sem izvedel iz njenih ust, da je baš naš kraj, Petit Goeves, glavni stan sekto hudičevih oboževalcev, Dom Pedra. Dom Pedro je bil mož — res, lep slepar je moral biti, — ki je prišel pred davnim časom s španskega dela otoka ter je tukaj ustanovil hudičev kult Cimbi-Rite. Gotova stvar je, da je moral pri tem "zaolžiti" čedno vso denarja od lahkovernih domačinov. Toda on in vsi njegovi podhudiči naj me vamejo, če ne naredim tudi jaz iz vse te stvari dobre kupčije! Imam še svojo idejo!

(Dalja prihodnja.)

Vlagajte tukaj,

Varna banka za vlaganje vašega denarja

kjer so bile že tri generacije privedene k neodvisnosti.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 Blue Island Ave. Chicago, Ill.

OTTO KASPAR, predsednik

Potujte v Jugoslavijo z našim posredovanjem

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA CLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Cene zmerne, unijako delo prve vrste. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2057-59 So. Lawrence Avenue

CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTREMA POJASNILA